

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Namskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v "Narodni tiskarni", ulica Veturinih h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo "Gorice". Oglasi se računajo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Vstajenja čas.

In zopet je tu zlati, veseli hip, zopet je tu — Velikanoč!

Kako težko ga pričakuje slednje loveško srce, ali s koliko radostjo mu se napolnjuje, ko nastopi, ta najlepši čas letu!

Saj je ta velikonočni čas simbol, poosobljenje prvič nastopajoče pomladi, ko po dolgotrajni zimi zopet posije prijazno pomladno solnce, ko se sprošča nad nami zopet smehljajoče nebo in nas pozdravlja novo cvetje in žgolenje veselih ptic, a potem je poosobljenje našega odrešenja iz mrzlih spon grešne sužnosti ter dvignjenja k Njemu, k Bogu, ki je naš izvor in naš cilj.

In res, ni ga skoro človeškega bitja pod solncem, katerega bi ne razveselil ta lepi velikonočni čas in ako tudi mu obdaja duhá mrak otožnosti, vesel postane, ko zadoni z visokih lin radostno velikonočni zvon. Saj ne samo, da prinese ta hip polno veselih čutil iz sedanjosti, tudi spomini so osrečujoči, ki jih budi v nas, — kajti nehote pohljuje naše misli v daljno dobo naše prve mladosti, v dobo pomladi našega življenja, v ono zlato solnčno-jasno dobo, ko smo, zavedajoč se praznovani svojo prvo Velikanoč, v ono dobo, ko nam je bilo življenje še posuto s samim pomladnim cvetjem in nismo poznali ne borbe ne skrbi, ne zlobe tega sveta, ne sovraštva, ne zavisti in ne nesreče. Oj koliko bi dal vsaki izmed nas, ki se moramo boriti na morju življenja z vsakojakimi viharji, ki nemalokrat pretijo ladiji našega življenja s poginom, — oj koliko bi dal za to, da bi smel nazaj v raj one zlate dobe v nerazburkani gladini življenjskega jutra!

Ali ker to ne more, zadovolji se s spomini, katere obuja srečni velikonočni čas.

Seveda se nam porajajo zdaj tudi še razne drugače misli in z mislimi tudi želje, ki jih vzporejamo pomenu velikonočne dobe.

LISTEK

Na piruhe!

(Slika z domače vasi).

„Reči mi kdo kar hočeš, prazniki so le nekaj posebnega in kdor bi jih hotel odpraviti, ta bi se mi hudo zameril.“ Tako je dejal sam pri sebi Mohoričev Tonek, ko je korakal proti svoji rodni vasi Zabrezje, katere že dolgo ni videl. Sicer je imel še dobro uro hoda do doma, in treba je bilo še precej v strmi breg in potem z brega doli v dolino, ondi notri je še le Zabrezje. Ali ta težkoča je bila hitro premagana in prej nego se je zavedel, stal je vrh prijaznega holma in zrl v nižavo — na svojo rojstno vas.

Tu je stala ta draga vas domača, iz prijazne doline ga je zopet pozdravila tih naselbina in vitki beli stolp, tega je uprav zdaj zagledal.

Tonek si ni mogel kaj, da ne bi malce postal in se zatopil v misli ter v spomine na davno pretekle dni, pri tem pa mu je prav skrivaj priigrala svitla solza v oči...

Iz misli ga vzbudi milodoneči glas zvona, ki je zdajci oznanil, da se prične procesija, — kajti bila je Velika

Ali ni Velikanoč, praznik vstajenja Vzveličarjevega, simbol vsakega probujenja iz mrtvila k luči, življenju?

Ali ne mislimo samo na vesoljno človeštvo, marveč tudi na naš ljubljenski slovenski narod.

Kar se tiče vesoljnega človeštva, navdaja nas srčna želja, da bi isto zapustilo pot grešne sebičnosti, sovraštva in zavisti, ki vodi v pogubo ter šlo za svitom Njegovim, ki vodi k višku, k sreči, osvobojenju, k pravcemu vzveličanju. Oj kako krasno bi bilo, ako bi človeštvo hotelo nastopiti to jasno dasi strmo pot ter sprejeti nauk Vzveličarjev, nauk bratoljubja in krščanske strpljivosti, kako krasno bi bilo, ako bi vesoljno človeštvo hotelo za lučjo pravega spoznanja, ki mu kaže k cilju, predpisanemu nam po stvarniku vsevečnemu!

In ko bi zavladal širom sveta ta nebeški nauk Njegov, vsaj uprav potem bi bilo gotovo, da tudi naš nesrečni narod dojde do svojega zaželjenega cilja. Vsaj uprav krivicoljubje sveta, ki brezsrčno bije v obraz pravici in bratoljublju, je krivo, da naš narod še vedno ječi v sponah nezaslužene odvisnosti ter da se ne more dvigniti na oni zlati višek prosvete, ki mu je prisojen po božjih in zakonih narode in na katerem višku bi smeli vzklikniti: Vstalsi milo rod, nastopil je za te težko zaželeni odrešenja dan!

Tako pa še vedno ječi v težkih okovih politične sužnosti in bode ječal, Vsevečni ve kako dolgo še! Kakor kruta zima objema s svojimi ledenimi okovi narode in nje strupeni dih ne da kliti iz zemlje cvetja in zelenja, — tako objema naš narod z ledenimi okovi sovražni nam politični sestav, da se ne more razviti, da ne more vzkliči v njem zlata pomlad popolne svobode in napredka.

Ali ker mine tudi najstrožja zima in se umakne velikonočnemu solncu, tako mora nastopiti tudi za nas Slovence — narodna Velikanoč.

sobota. Za hip se je še naslajal Tonek na tem zvonjenju, potem pa se je spustil nizdolu, da še prihiti k procesiji.

Na vasi se je že zbiralo ljudstvo, domače, a tudi iz drugih bližnjih vasij in veselje se je izražalo na vseh teh prijaznih kmečkih obrazih. To je bilo pogledovanje na vse strani in potajnega govorenja — pa zakaj? Zato, ker so ondi uprav pred cerkvijo stali nekateri, ki ne spadajo več med vaščane, pa jim je le tu zibelka tekla. Zdaj žive raztreseni po svetu, dokler vsaj tega ali onega ne privede zopet usoda v domači kraj. In tu je bil jeden, ki že sedem let služi pri dragoncih in se baje ne misli naveščati vojaškega stanu, drugi pa je bil potrjen k pešpolku še le predlanskem, rad bi bil prišel že prvo Velikanoč domov, ker ga je tolikanj gnalo domotožje, a strogi vojaški predstojniki mu niso dali dopusta; — tretji je... no, pa vsaj vaška dekleta vsacega najbolje poznajo in se tudi jako zanimajo zanje, stoječ ondi na drugi strani ter potajno škileč sem na „ptujce“.

„Beži no kam, ali ni to Boričev Matevž oni le v rudečih hlačah?“ reče Zoretova Barbika.

„I seveda je“ odvrne njena tovarišica Zalazinkova Jerica „vsako Veliko

Pričarati žarkov naše narodne sreče ne moremo, ali prepričani smemo biti, da nam prisijejo tem prej, čem več pogojev za to podamo sami. In ti pogoji so v prvi vrsti bratoljubje in pravica, nesebično delovanje na uščenje za blagor domovine.

Interpelacija

poslanca dr. A. Gregorčiča in tovarišev na Njih Vzvišenosti gospoda ministerskega predsednika kot voditelja notranjega ministerstva in gospoda poljedelskega ministra radi uravnave hudournikov in rek ter izsuševanja močvirjev na Goriško-Gradiškem.

(Konec.)

Največji Sočn pritok je Vipava, ki izvira na Kranjskem, ima jako zvit in počasen tok ter mnogo močnih ovinkov. Ob vsakem večjem deževju se razlije meter visoko čez bližnje travnike in njive, tako pri Velikih Žabljah, Gradišcu, Prvačini, Renčah, Bukovici, Biljah, Sovodnjah. Pri tem dela škodo na poljskih pridelkih, žitu in travi ter odnaša seno. Na nekaterih mestih pretрга promet cele dneve, tako pri Renčah, kjer preplavi voda polja in okrajno cesto ob mostu za meter visoko. Na ostrih ovinkih odnaša Vipava ob povodnjih na eni strani rodovitno zemljo, na drugi pa pušča grušč, ki dela zemljo nerodovitno, dokler je ne pokrije po več letih novo blato.

Vipava upliva v zdravstvenem ozirju jako neugodno v vaseh, ki leže ob njej. Prebivalci so podvrženi mrzlici in vročinski bolezni; kužne bolezni se najraje v takih krajih ugnezdiijo, odkoder se potem razširjajo v druge vasi in celo v mesto.

Mnogo škode uzročajo tudi hudourniki, ki se izlivajo v Vipavo; tako na levem bregu Branica z Rašo in Ravnjakom, kakor tudi Rene pri Renčah. Za uravnavo zadnjega so načrti že gotovi, ne da bi se bilo delo pričelo, ker dotične obravnave niso še popolnoma dokončane.

Na desnem bregu se izliva v Vipavo hudournik Lijak, ki izvira ob

vznožju trnovskega gozda ter se vije v velikih ovinkih in silno počasi čez šempasko polje mimo Vogrškega. Preplavlja obsežne travnike med Šempasom, Starogoro in Vogrskim, kateri bi se dali premeniti v najboljše njive, ako bi se izušili z uravnavo Lijaka. Lijak zapre pot, kadar močnejše naraste, po več dnij vozovom in pešcem tako na državni cesti Gorica-Ajdovščina, kakor tudi na okrajni cesti Gorica-Dornberg.

V razdirajočem delu podpirajo Lijak hudourniki, ki se vanj izlivajo, Vogršček, Vitovljsček, Ozeljansček, Golobnjak in drugi, ki valijo seboj grušč ter ga odlagajo na travnike ali polagajo v Lijak, čegar struga postaja vsled tega vedno višja. Golobnjak teče na nekaterih mestih tik državne ceste, katero preplavlja ob večjem deževju na precejšnji črti do 60 cm visoko.

Jako nevaren je hudournik Grajsček pri Lokavcu, ki se je prej izlival v Lokavšček. Grušč, katerega v veliki meri seboj vali in med potjo popušča, je vzdignil njegovo strugo. Potok je prestopil bregove, zasul bližnje travnike ter izvolil si nov tok, po katerem spravlja v prav resno nevarnost bližnje travnike in državno cesto. Načrt za uravnavo tega potoka je že zdavna izgotovljen in razpravlja se o nji že več ko dvanajst let; izvršitev potrebnega dela je zdaj odvisna samo še od primerne državne podpore. Uravnavo je jako nujna, vsako odlašanje more imeti najslabše posledice, more zakriviti veliko škodo in močno povišati stroške uravnave.

Lokavšček, kateri se izliva pri Ajdovščini v Hubelj, ki teče v Vipavo, preti z resno nevarnostjo rečenemu kraju. Bati se je, da vsled mnogega grušča, katerega vali seboj, bo siljen zapustiti sedanjo strugo ter poiskati si novo pot naravnost skoz trg.

Vipavi bi se moral priskrbeti, kolikor mogoče, raven tok, da bi njena voda brez ovire in hitreje tekla. Prav tisto bi se moralo storiti glede na Lijak z razliko, da temu bi se morala struga na nekaterih mestih iztrebiti in ponižati.

„Pa čepico po strani... ali je to po vojaško?“

„Tiho, tiho, semkaj se ozirajo, da bi se le skoro pričelo, skoro sram me je, pojdimoo...“

Zdajci se začuje v cerkvi petje in veličastni glas orgelj s kora, v zvoniku zapojó zvonovi, ljudstvo privrè iz cerkve, vse se pobožno in spoštljivo odkrije ter se uredè po dva in dva in procesija se prične ob veselem pritrkovanju zvonov.

Seveda tudi naši znanci niso hoteli zaostati, marveč uvrstili so se v procesijo po stari navadi, kakor ob času, ko so bivali še doma.

Po dokončani cerkveni svečanosti so se podali v vaško krèmo ter ondi zavzeli posebno omizje.

„Vina gori!“ zaklical je Boričev ter potrkal s svojo težko sabljo po tleh — „le hitro!“ Krèmar prinese liter vina ter ga postavi na mizo.

„Tovariši pijte!“ je zaklical „zdi se mi, da nas je uprav veter skupaj znesel od vseh krajev sveta, da malo pogledamo kako se kaj imajo naši svojci. Je sicer vsako leto Velikanoč, ali človek ne ve, kedaj je baš poslednja. Zatorej prijatelji, pijmo na veselo snidenje!“

Dragonec je po svoji stari navadi imel „govor“ do omizja predno je otvoril

noč pride na pihu domov, potem ga pa zopet ni eno celo leto, — mu je menda pri vojakih dokaj dobro, le poglej, kako je rejen in kako svitlo čeljado ima!“

„O jemine, oni zraven je pa Ravnikov študent, — jojmene, kako se je potegnii!“

„Pa tako bled je...“

„I nu, učiti se mora že veliko...“

„Pa duhovnik menda ne bo?...“

„Kaj še, tak pa duhovnik, dohtar bo, pravdarski, če učaka...“

„Taki se potem dobro oženijo...“

„Seveda vaške potem ne pogleda več.“

„Viš, viš, pa oni, — ali ni to Mohoričev Tonek...“

„Bog nas varuj, kaj pa ta tukaj dela?“

„Dolgo ga že ni prineslo semkaj, tam v Trstu je menda, za nekaj služji, — zelo reven je videti...“

„Pa prileten...“

„Ali Anžetov Francek, — ta se je popravil pri vojakih! Le poglej, kako ima lase pri všesih, na petelinji rep zavite...“

„Pa slamec od viržinke ima za ušesom...“

Hudournikom bi se morale struge od izvirka zóžiti, na strmih mestih potlakati, z branovi in jezovi oskrbeti; goli bregovi bi se morali nasaditi z drevjem in grmovjem, da se zapreči nadaljno odnašanje zemlje.

Kako Ter (Torre) v Furlaniji puštoši, kjer jemlje široke ravnine pod se, ki bi se dale sicer prav dobro obdelavat, ter jih z gruščem pokriva, in s kako velikimi nevarnostimi preti ob deževju prometu na državni cesti, je dobro znano. Ako se hoče priti tem znatnim neprilicnostim v okoliš, je neobhodno potrebno, da se uravnajo njegovi pritoki, hudournik Nediža v njenem gorenjem toku in potokov, ki se izlivajo v njo v občinah Kred, Sedlo in Breginj, kakor tudi hudournikov Idriceja in Birsas v okraju korminskem.

V občinah, imenovanih na prvem mestu, napravljiva Nediža s svojimi pritoki na poljih in poslopih veliko škodo, katera bo tem večja, čim dalje se bo odlašalo z uravnavo. Že pred mnogimi leti so bili začeli urejevati Nadižo po načrtu, potrjenem po politični oblasti, ali žal, da se je moralo delo ustaviti radi pomanjkanja zadostne državne podpore.

Struga hudournika Birsas (Versa) v njegovem dolenjem toku je višja nego sedanja polja in vasi; brani so šibki in nezadostni; nevarnost je stalna in velika. Uravnanje tega potoka se mora začeti pri njegovem viru, pri Vipolžah, ter se mora združiti z izsušenjem močvirnatnega sveta na Prevalu med Medano in Mušo, Vipolžami in Korminom, po katerem teče Birsas. Ta velika planjava, ki se more rabeti dandanes le kot slab travnik, bi dala najboljšo zemljo za njive, ako bi se izsušila. Na planjavi ne prebiva nikdo; megla in sopari, ki se vzdigujejo iz nje, uplivajo slabo na zdravje sosednih vasij ter škodujejo trti in sadnemu drevju bližnjih nasadov ob cvetju in drugače. Uravnavo potoka in izsušenje ravnani bi bilo največje koristi in je nujno potrebno. Priprave za uravnavo so že mnogo napredovale, one za izsušenje čakajo, da jih vlada prične.

Navedeno uravnavanje hudournikov in rek ter z njimi združeno izsušenje močvirjev bi zavarovalo rodovitno zemljo pred nadaljnim trganjem, zasipanjem in širjenjem močvirjev, bi varovalo poslopja, zemljišča in ceste v njih obstoju, omogočilo bi promet na državnih in okrajnih cestah ob vsakem vremenu, znatno bi povzdignilo rodovitnost zemlje, podkrepilo bi davčno moč v deželi ter v mnogem oziru bi zboljšalo zdravstveno stanje v onih pokrajinah, prav mnogo bi pripomoglo, da bi se zmanjšala in popolnoma pregnala beda, ki je že nekaj časa stalna v deželi, zopet bi dvignilo obupa-

„pitje“, katerega je njegova orjaška nrv prenesla dokaj in prevrnil je v sé zaporedoma več kozarcev vina, tovariši so mu le bolj polagoma sledili.

Mej tem pa se je zbralo v krčmi še več ljudi na kozarec vina. Splošna pozornost je bila seveda obrnjena na naše omizje. Dragonec je bil kmalu junak večera, vsem je napival, hodeč s polnim kozarcem in litrom po krčmi okrog, vsakega je tikal, vsakega objel pa mu rekel „bratec“, naposled pa se je skregal z vsemi in nastal bi bil celo tepež, kajti dragonec je že potegnil svojo težko sabljo iz nožnice in očel so se mu strahovito bliskale, ali deloma strah pred silnim vojaškim orožjem in deloma previdnost starejših možakov je preprečila nevarnost in zaključek je bil ta, da je dragonec naročil kar deset litrov vina h kratu ter napajal v pozni večer vso krčmo.

Z drugim dnem so nastopili veseli prazniki, najlepši, kar jih je pomnila vas Zabrezje. Solnce je tako radostno prisijalo čez goro, kakor bi bilo hotelo izliti vso svojo naklonjenost na to vas in njene prebivalce. Že zarana je hitelo staro in mlado na plan in — glej; če-

joče ljudstvo ter bi imelo za nasledek viden napredek v kulturnem in socialnem oziru.

Zato stavlajo podpisani na Njih Prezvišenosti gospoda ministerskega predsednika kot voditelja notranjega ministerstva in gospoda poljedeljskega ministra naslednja vprašanja: (Glej „Gorico“ št. 24. z dne 26. marca t. l.) (Sledijo podpisi.)

„Trgovsko-obrtna zadruga.“ Nova past.

Ravnateljstvo „Trgovsko-obrtna zadruga“ je sklicalo izvanredni občni zbor, ki je imel sklepiti o premembi pravil. V nedeljo, dne 24. t. m., se je zbralo drobno številce članov, ki so soglasno sprejeli te-le spremembe pravil:

1. „Zadrugo vodi načelstvo (ne več ravnateljstvo) 7 članov in 3 namestnikov (do zdaj 21 članov in 5 namestnikov) in nadzorstvo 9 članov in 4 namestnikov (do zdaj 5 članov in 5 namestnikov). Načelstvo je sklepčno, ako so pri seji navzoči 4 člani (do zdaj 10)“. Ta prememba je gotovo „narodno-napredna“ posebnost, ker nikjer na svetu ni več nadzornikov ko članov načelstva. Umestno je pa vendarle bilo skrčiti število ravnateljev, ker so nekateri raznašali po mestu in deželi vse, kar so vedeli. Sicer pa tudi zdaj ne bodo vsi molčali, ker bo gotovo med njimi nekdo, ki ne zna molčati. Udje bodo Boga hvalili, če bo vsaj „Soča“ molčala o njih dolgovih ali vlogah, kar do zdaj ni vselej.

2. „Osebe, ki so obsojene (!) radi kakega hudodelstva, pregreška ali prestopka iz dobičkarje, sme (!) izključiti načelstvo in nadzorstvo v skupni seji. (§ 30)“.

Do zdaj je veljalo: Osebe, ki so v sodnijski preiskavi oziroma obsojene zaradi hudodelstva itd., ne smejo biti voljene v ravnateljstvo ne v nadzorovalni svet in za slučaj, če bi prišle po izvolitvi v preiskavo, je **mora takoj izključiti**“. Ta določba je gospodom zastarela. Sicer se pa tudi stare določbe niso držali. V preiskavo je prišel dr. Tuma, a niso ga izključili, v preiskavo je prišel in je še Gabršček, a pri vsem tem je vedno še član ravnateljstva. Novo pravilo — katero ne določuje, da se nekateri ljudje morajo, ampak da se samo **smejo** izključiti — dovoljuje s tem, da smejo biti v načelstvu in nadzorstvu „Trgovsko-obrtna zadruga“ tudi hudodelci, sleparji in oderuhi, ki so bili morda vže večkrat obsojeni in zaprti radi takih reči. Lahko rečemo, da v nobeni zadrugi ni takega pravila in da je tudi v Gorici tako pra-

ljada dragončeva se je že bliščala v jutranjem solncu. Mladi vojak je hodil po vasi gori in doli, pozdravljal vsakoga, stiskal vsakemu roko ter voščil „vesele praznike“, v ruti na hrblu pa je nosil polno piruhov, katere je delil na vse strani, zlasti pa s strahom obdajajoči ga mladini. Po veliki maši pa je stala zopet četvorica pred cerkvijo veselo motreč in ogovarjajoč znanca in prijatelje.

To je bilo potem življenje na vasi! Središče vsemu življenju so bili seveda naši prišleci — vse se je zanimalo le zanje, povsodi so jih hoteli imeti, povsodi so jih obkladali s piruhi in poticami in staro in mlado se jih je radovalo, zlasti pa njihovi bližnji sorodniki. Saj se je njihov prihod tako harmonično spajal z veličastnim in izvanrednim, kar je poveličevalo ta praznični čas! Kdor bi hotel vedeti, kaj so priprostemu nepokvarjenemu ljudstvu prazniki in zlasti še ti lepi velikonočni prazniki, oni naj bi bil pogledal v to Zabrezje, srce bi mu bilo poskakovalo vesela.

Žal, da so potekali lepi trenutki le prekmalo, — prišel je čas ločitve in naši znanca so se poslavljali od drage domače vasi. V jutro po praznikih so stali vsi štirje pred vasio, do kamor so jih bili

vilo res čudno. Bolje je bilo staro do- ločbo čisto izbrisati, če gospodom ni bila prav.

3. Po novih pravilih ima vsaki član toliko glasov kolikor je podpisal deležev in sme vsled pooblastil zastopati poljubno število članov. (Do zdaj je imel vsak član največ 10 glasov, svojih in pooblaščenih). Dolžniki bodo od zdaj naprej dolžni pošiljati pooblastila vodjem „narodno-napredne“ stranke, sicer jim bodo zagodili na bombardon!

4. „Občni zbor je sklepčen, ako je zastopan najmanj deseti del podpisanih deležev“. (Do zdaj je bila potreba $\frac{2}{3}$ vseh članov).

5. „Izstop iz zadruga pred pretekom petletne dobe je le mogoč: a) v slučaju smrti, b) v slučaju stečaja (konkurza), c) v slučaju ubožanja. Zadruga vrne izstopivšemu članu le svoto dejanski vplačanih obrokov **brez obresti ali dobička**, nasproti pa si zadruga sme odtrgati primeren znesek v pokritje morebitne izgube (§ 5. 6.)“

Staro pravilo je dajalo izstopivšim članom pravico do obresti pro rata temporis et quanti, ako je odsek imel dobiček (§ 13). Novo pravilo pomeni torej za izstopivše ude (umrle ali ubožane) konfiskacijo ali vtrganje obresti. Kdor torej ne včaka cele dobe ali če poprej uboža, izgubi obresti in to ne samo član-upnik ampak tudi član-dolžnik, ker pravilo ne dela razlike. Tak revež bo po tem pravilu moral šteti obresti od dolga, od svoje vloge pa ne bo imel obresti. Lepa hvala za ta dar!

6. Dalje: „Član, ki pred pretekom odsekove dobe (izven slučajev a. b. c.), izstopi, se s tem izrecno (!) odpove vsaki pravici do zadruga in posebej (!) tirjati nazaj že vplačane deležne vloge (!)“. Ta §. je past nastavljena vsem tistim, ki so odpovedali deleže in ki tudi sodnijski zahtevajo priznanje pravoveljavnosti odpovedi. Po tem pravilu bi člani izgubili pravico do vplačanih deležev tudi tedaj, ako bi najvišje sodišče izreklo, da je bila odpoved veljavna. To bo kaj razburilo vse člane-upnike, ki so deleže odpovedali, ker se jim s tem določilom — naravnost grabijo v plačani deleži! Ali še hujše bita določba zadela člane dolžnike, ker ti bi z izstopom izgubili vplačane obroke (vplačane deležne vloge), a dolg bi ostal neprikrajšan. Če si je torej kedo vdolžil 6000 kron (na menico ali vknjižbo) in je podpisal dva deleža ter v dveh letih vplačal deležnih vlog 222 kron, bo vplačanih 222 kron izgubil in dolžan bo vedno še 6000 kron, ako po dveh letih iz zadruga izstopi. Lepa tolažba za dolžnike „Trgovsko-obrtna zadruga“!

spremlili sorodniki in znanci, potem pa so se zopet razšli na vse štiri vetrove. Dragonec je še vsakemu posebej stisnil roko, pa dejal pomenljivo:

„Prijatelji, lepi so bili ti prazniki, lepših še nisem imel v življenju, tako sem bil srečen in vesel. Kdo ve, ali bode še katerikrat tako? Vsaksebi gremo, jaz v Gratec, ti v Celovec, ti na Dunaj in ti v — Trst, morda se ne vidimo več!“ Korenjaku je pri tem stopila solza v oko in naglo se je poslovil od tovarišev, njegova težka sablja pa je rožljala še dolgo po kameniti stezi, ki vodi iz vasi...

Mohoričevem Toneku je šlo tudi nekaj takega kakor težka slutnja po duši. Radi tega je prišedši vrh hriba še jednokrat obstal in dolgo zrl nazaj na rodno vas, — bilo mu je, kakor da jo vidi zadnjikrat...

No, on in tudi dragonec slutila sta prav. Kajti ni še minulo leto, ko sti prišli dve tužni poročili v Zabrezje: Boričev Matevž, dragonec je ponesrečil na vojaških vajah, padši s konja in je umrl — Mohoričevemu Toneku pa je v zahvalnih prostorih tržaške bolnišnice ugasnila luč njegovega trudnega življenja.

7. Nova pravila dajajo načelstvu sedmero mož še drugo tiransko oblast: „Členstvo izgubi zadrugnik po sklepu načelstva“:

a) ako na škodo zadruga podkopava njen kredit in nje dobro ime na kakršenkoli način;
b) ako zaostane tri mesece s plačili tedenskih obrokov, ne zmeneč se za opomin“.

V obeh slučajih izgubi član vse zadrugne pravice in vplačane vloge, ki zapadejo v korist zadruga; temu nasproti pa ostane obvezan za vse družstvene dolžnosti do dveletnega zastarjenja. (§ 4. 6.) Določba pod b. je bila vže v starih pravilih, a je vendar skrajno drakonična, zlasti še za to, ker se lahko uporabi tudi nasproti dolžnikom, da namreč vse izgubijo, kar so vplačali, dočim jim ostane dolg neprikrajšan. Pravila ne delajo razlike med člani upniki in člani dolžniki.

Določba pod a. pa je nova t. j. nova priboritev goriške „nar. - napredne“ stranke. Po tej določbi pridemo prav na lahko ob vse, kar smo vplačali. Načelstvo izve o nas, da mi na katerikoli način n. pr. s kritiko pravil ali poslovnika ali obrestovanja ali knjigovodstva ali česar koli podkopavamo dobro ime zadruga, skliče sejo in sklene naše izobčenje, pa smo ob deleže, morda celo v 12. mesecu 5. leta, ako načelstvo spozna, da smo podkopavali dobro ime zadruga. Kaj ne gg. člani-upniki, da nam daje ta določba veselo upanje, da nam „narodno-napredno“ načelstvo nazadnje še pobere vplačane deleže? Ali to grozno pravilo velja tudi za dolžnike. Tudi oni, ako bodo spodkopavali dobro ime zadruga, izgubijo vse kar so vplačali, nasproti pa bodo zadrugi dolžni vse, kar so prejeli.

To je nezasišano tiranstvo, v katero se nas hoče tu vkovati. Na eni strani se nam ne dovoljuje izstopa in se s tem krši postavo, na drugi strani se nas izključuje in se nam zasega deleže.

Gorjé nam, ali gorjé tudi dolžnikom ako pristojne oblasti ta pravila vpišejo! Upamo pa, da se to ne zgodi, ker to bi bilo v nasprotju s postavo 9. aprila 1873. Po § 11 imenovane postave smejo pravila razlikovati se od postavnih določeb le v onih točkah, pri kojih je to izrecno dovoljeno. Gledé izstopivših članov pa pravi postavica, da imajo pravico do vplačanih deležev z dobičkom vred po bilanci onega leta, v katerem so izstopili (§ 55). Postava ne dovoljuje izrecno, da bi smela pravila kaj drugega določati o tej točki, toraj so tudi vse take določbe neveljavne in pristojne oblasti jih ne smejo vpisati.

Mi smo pregledali vže razna pravila zadrug in posojilnic, ali take določbe, da bi načelstvo smelo deleže naravnost zasegati, nismo nikjer našli. Razume se samo ob sebi, da sme vsaka zadruga izključiti člane, kateri jej izpodkopavajo kredit ali kateri jej sploh niso po volji in da taki izključeni člani izgubijo vse zadrugne pravice, **ali pravico do svojih deležev, do svoje lasti ohranijo**, ker te pravice jim nobena postavica ne more vzeti, še manj pa kako spakedrano pravilo „naprednih“ juristov. Last nam je zajemljena v osnovnih državnih zakonih in te bodo tudi „narodno-napredni“ juristi morali upoštevati.

Sklenemo z nasvetom na vodstvo „narodno-napredne“ stranke: Recite načelstvu, naj ne vlaga teh pravil, da ne osmeši z njimi slovenskega imena pred javnimi oblastvi.

Dopisi.

Iz Gorice. V zadnjem dopisu smo povedali, s kakšno srditostjo in škodoželjem se zaganja „Soča“ v „Centralno posojilnico“, in to brez najmanjšega povoda in razloga. Najhujši političen nasprotnik se ne dotakne takih zavodov, tudi če bi bil uverjen, da je v njih kaj gnilega, dobro vedoč, da je lahko izpodkopaati kredit zavodu in zasebniku, a škodo povrniti ni mogoče. Le brezvestneži, kate-

vprašanje zaradi novih članov na dnevni red. — Tudi moja druga trditev je bila popolnoma istinita, kajti več kot polovico dotičnih članov nisem dne 20. aprila leta 1900 poznal in jih še danes ne poznam. Tudi ne vem še danes o marsikaterem, ima li kaj premoženja ali ne.

Na podlagi zgoraj navedenih izpovedb je Andrej Gabršček dva dni potem, t. j. dne 3. oktobra pretečenega leta vložil pri tukajšnji sodnji zoper mene ovadbo zaradi krive prisega ter v tej ovadbi trdil: 1. Imena novih članov, navedena v zadržnem registru od št. 2325 do 2494 so se pri seji dne 20. aprila prečitala, 2. Dr. Kos je nove člane poznal, ker je njih imena lahko čital v štraci.

Tukajšnja sodnja se je brez težav prepričala, da sem jaz pri obravnavi dne 1. oktobra govoril resnico, Andrej Gabršček pa je v svoji ovadbi zapisal neresnico. Zato tudi sodnja ni imela nobenega povoda, da bi bila zoper mene pričela kakršnokoli sodno preiskavo.

Sedaj pa poglejmo, kaj pravi § 209. kaz. zak. Tam stoji: „Kdor koga, podtikovaje mu hudodelstvo, pri gosposki ovadi, ali tako obdolži, da bi njegovo dolženje priliko h gosposkinemu preiskovanju ali vsaj k izsledovanju zoper obdolženca dati zamoglo, je kriv hudodelstva obrekovanja.“

§ 210. kaz. zak. pa pravi: „Kazen obrekovalca je pravilno težka ječa od enega do petih let.“

Toliko za danes!

V Gorici, 4. aprila 1901.

Dr. Franc Kos.

Knjiga „Naši narodni grehi“ se dobiva v „Narodni tiskarni“ v Gorici in pri knjigotržcu g. Likarju. V nobeni slovenski hiši ne bi smela manjkati ta knjiga, iz katere se moramo učiti, kako živeti res slovenski in kako se ogibati narodnih grehov. Baš sedanje volitve po obmejnih slovenskih pokrajinah so zopet pokazale, kako potrebni smo še narodnega pouka. Zato Slovenci, ne izogibajte se tej prekornosti knjigi in naročite si jo! Cena knjigi je 50 vinarjev po pošti 5 vin. več.

Blag. gosp. **Gabrijel Piccoli**, dvorni založnik Nj. Svetosti papeža Leona XIII. v Ljubljani.

Podpisane si usoja naznaniti Vašemu Blagorodju, da je doposlana tinktura za želodec rabila z dobrim uspehom pri želodnem ter črevesnem kataru kakor tudi v boleznih na jetrah in obistih.

Gradec, dne 2. februarja 1897.

Bolnišnica usmiljenih bratov

Provincijal:

F. Emanuel Lettner, višji zdravnik.

Blag. gosp.

Gabrijel Piccoli,

Ljubljana.

Že mnogo časa svetujem vsem, kateri trpijo na bolečinah v želodec in nerodnostih v črevesih, da uporabljajo Vašo izvrstno želodčno tinkturo, kojo sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim uspehom. Z odl. spoštovanjem Momjan (Istra), 6. oktobra 1900.

Don Peter Franceschini,

župnik.

!! Neverjetno !!

Najnovejša konstrukcija peči, ki so jako ekonomične za družinsko uporabo k velikonočnim praznikom.

V teh pečeh se lahko pečejo doma z najboljšim uspehom pince, potice kakor tudi kruh in razne pečenke.

Cene najprikladnejše.

Kdor želi imeti tako peč, naj se oglasi v Kraus-ovi zalogi strojev v Gorici na Travniku št. 16 na dvorišču.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 23,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Milsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Pravim

naravskim dalmatinskim vinom oskrbljuje pojedine obitelji

Juraj Gamulin

Jelsa (otok Hvar)

Dalmacija.

V pisarni **Seitz-ove tiskarne** nasproti semenišča v Gorici prodaja se po znižani ceni — 2 kroni 60 vin.

VELIKI TEDEN

in

VELIKA NOČ,

Spisal prof. A. Marušič.

Knjiga se pošilja tudi po pošti po povzetju. Kdor pa denar že z naročilom vred pošlje, naj pridene še 10 kr. za vozni list.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
pripoveduje
ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega **273 stranij.**

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.
Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotržcih Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florijanju v Kranju.

Zahvala.

O prebitki izgubi našega preljubljenega in nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Antona Drufovka,

izrekamo iskreno svojo zahvalo vsem sorodnikom, prečastiti duhovščini, gospodu zdravniku dr. Knöplmacher-ju za njegov trud, slavnemu občinskemu zastopu Miren in Rupa, pevcem in vsem drugim gospodom in prijateljem, in sploh vsem, ki so kakorkoli se spomnili, ter zadajo čast in pozdrav nepozabnemu pokojniku izkazali.

V Mirnu, dne 1. aprila 1901.

Žalujoča družina.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v so lih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

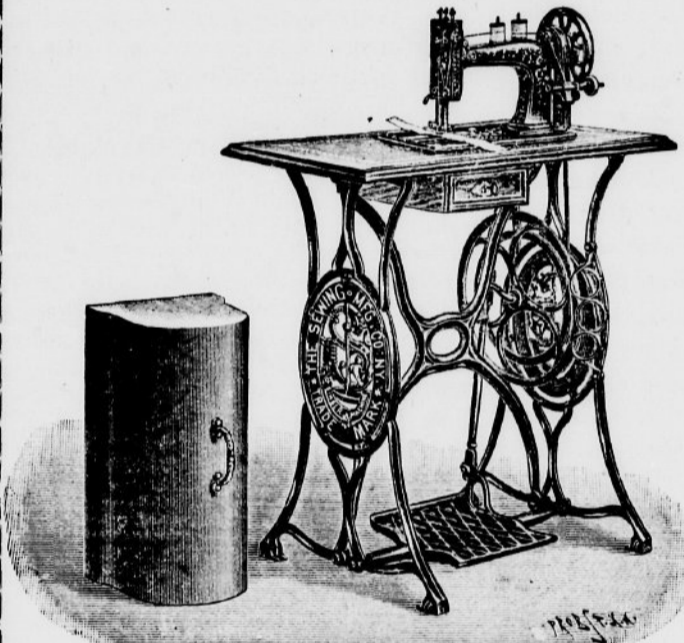
Lep, pravi merjasec

jorkširske pasme.

Kdor želi križati svinje - plemenke s pravo angleško pasmo jorkširsko (Jorkshire), prižene naj jih v Tivoli (Rosenthal) h. št. 17.

Saunig & Dekleva

v Gorici.

Prva slovenska zaloga vsakovrstnih šivalnih in vezeljnih strojev (Stickereimaschinen), kakor tudi dvokoles ter samokresov v ulici Municipijo št. 1.

Lastna mehanična delavnica in popravljavnica šivalnih strojev, dvokoles v Nunske ulici hiš. št. 16.

Šivalne stroje se jamči za pet let.

Pred konkurencijo nič strahu!!!

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti, kakor tudi kratkočasnih iger slovenskih „**Marijanic**“ t. j. ličnih in trpežnih miz iz trdega lesu, ki imajo znotraj tro- ali štiri delno kegljišče z vrtenca in kegljavnično blagajno po najnovejši sestavi, za krčmarje, zasebnike itd.

v **Pevmi,**

za **Soškim mostom, p. Gorica,**

priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrajšo postrežbo in jako nizke cene.

Krompir za seme

fine vrste

odpošilja v vsakej množini

Alojzij Kanc,

trgovec v Ljubljani, Dunajska cesta.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta št. 15 v Medjatovi hiši v prtiličju

vzprejema zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in poljskih pridelkov proti požarni škodi, kakor tudi zvonov proti poškodbim.

Pojasnila daje in vzprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice v prtiličju Medjatove hiše na Dunajski cesti v Ljubljani, a tudi po slovenskih deželah nastavljeni poverjeniki.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“ je edina slovenska zavarovalnica. Zavaruje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

ROJAKI! Zavarujte svoje imetje pri domačem zavodu!

Edina slovenska zavarovalnica!